

Arkivsaknr:	2016/206
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Wenche O. Bergheim-Evensen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

16.02.2016
01.03.2016

Høring av forslag til innretning på havbruksfondet

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Gildeskål kommune anbefaler en fordeling av MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå på 20 % til staten, 10 % til fylkeskommunene og 70 % til kommunene.
2. Av de 70 % til kommunene foreslås det at 60 % fordeles ut fra den enkelte kommunes andel av MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå, og 10 % fordeles ut fra andel ny-tildelte/utvidete lokaliteter.
3. Utbetaling bør skje med en gangs vederlag for økt kapasitet er innbetalt (umiddelbar utbetaling).
4. Gildeskål kommune oversender følgende høringsuttalelse til Departementet:

Havbruksfondet – fordelingsnøkkel midler

- Prinsipielt mener Gildeskål kommune at vederlaget uavkortet skal gå til lokale myndigheter, men for å bidra til en rask og klar avklaring så aksepteres det at 20 % av vederlaget går til staten.
- Hoveddelen, 60 %, bør fordeles mellom kommunene ut fra den enkelte kommunens andel av total lokalitetskapasitet (les: total maksimal tillatt biomasse, MTB, på lokalitetsnivå). Gildeskål kommune mener at dette vil være en rettferdig fordeling hvor de kommunene som har vært gode til å tilrettelegge for havbruksaktivitet tilgodesees med en relativ større andel av midlene enn de kommuner som i mindre grad har havbruksaktivitet i sitt område. I tillegg til at kommunen mener at dette gir en rettferdig fordeling, så er dette også en ordning som er enkel å forvalte. Å legge til grunn kun lokaliteter som er i bruk er komplisert og uhensiktsmessig i og med at en lokalitet som ikke benyttes likevel vil representerer et arealbeslag.

- En mindre del, 10 %, bør fordeles mellom kommunene ut fra den enkelte kommunes andel av ny-tildelte/utvidede lokaliteter. Denne tildelingen er ment som en kompensasjon for arbeidet med å tilrettelegge for ny havbruksaktivitet i kommunen. Dette kan også være et insitamant til å klarere nye og mer egnede lokaliteter på bekostning av mindre gode lokaliteter.
- Fylkeskommunen spiller en viktig rolle i kystsonoplanarbeidet, og finansierer store deler av planarbeidet. En bedre samordning av arealplaner og andre fellestiltak mellom kommunene vil i fremtiden bli enda viktigere. Med den rollen Fylkeskommunen har i dag med å samordne denne type aktiviteter bør 10 % av midlene gå til fylkeskommunene fordelt ut fra det enkelte fylkes andel av total lokalitetskapasitet. Det bør ligge en forutsetning i tildelingene til fylkeskommunene at midlene skal benyttes i samordning av fellestiltak relatert til havbruksaktivitet, på tvers av kommunegrensene.

Tildeling av midler

- Tildeling av midler fra Havbruksfondet må ikke medføre en avkortning av andre tilskudd/inntektsoverføringer fra staten til kommunene.
- Lokalitetskapasitet per 31.12 skal ligge til grunn for beregning av grunnlaget neste år.
- Gildeskål kommune mener at det vil være uhensiktsmessig med andre utbetalingsordninger enn utbetaling med en gangs vederlag for økt kapasitet er innbetalt (umiddelbar utbetaling). Dette er en ordning som forvaltningsmessig er enklest. Denne ordning sikrer også at midlene kommer i bruk og overlater eventuell forvaltning til den enkelte kommune.
- Høringsnotat viser til at den siste tildelingsrunden, med frist 31.12.2016 for innløsning av vederlaget for vekst, ikke vil inngå i den nye ordningen. Gildeskål kommune stiller seg uforstående til dette, og mener bestemt at den kapasitetsøkningen som tildeles etter innføring av denne nye ordningen må inkluderes i det nye havbruksfondet, og komme til utbetaling til kommunene senest innen utgangen av første kvartal 2017.

Havbruk som distriktsnæring har en meget stor andel av arbeidsplasser i lokalsamfunn langs kysten. Det er viktig at lokalsamfunn gjøres mer attraktive for å sikre sysselsetning og bosetning. Bidraget fra vederlaget for vekst vil således være et viktig bidrag til kommunene for at de kan videreutvikle seg med gode tilbud, og med det også legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen og verdiskaping for storsamfunnet.

Vedlegg

- 1 Høring av forslag til innretning på havbruksfondet

Bakgrunn for saken:

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag til innretning på havbruksfondet. Høringsnotatet drøfter blant annet fordelingsnøkler mellom fylkeskommuner og kommuner, størrelse og frekvens på utbetalinger fra fondet og administrasjon av fondet.

Høringsfristen er 18. februar 2016. Saken er viktig for Gildeskål kommune som stor havbrukskommune. Kommunestyret har ikke møte før 1. mars 2016, men saken rekker formannskapet før fristen går ut. Formannskapetets vedtak i møte 16.02.16 går som høringsuttalelse til Nærings- og Fiskeridepartementet, eventuell endring i Kommunestyret ettersendes.

Helgeland Regionråd har gitt uttalelse i saken, den er likelydende med uttalelse gitt av Nettverk fjord- og kystkommuner, NFKK.

Det vises til vedlagte høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet 10. desember 2015 med forslag til innretning på havbruksfondet. Høringsforslaget er en oppfølging av Meld. St. 16 (2014-2015) hvor Næringskomiteen i sin innstilling til meldingen gikk inn for at 80 % av vederlaget av ny kapasitet skal tilfalle kommunal sektor, mens statens andel skal være 20 %.

I Stortingsmeldingen for Havbruk ble det vist til etableringen av en ordning som skulle gi en økt økonomisk overføring til kommuner med oppdrettsaktivitet. I Stortinget sin behandling av meldingen fattet Stortinget følgende vedtak: «Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2016, legge frem forslag om et havbruksfond som skal fordele kommunenes og fylkeskommunenes inntekter fra vederlagene fra nye konsesjoner og vekst på eksisterende, samt legge frem en vurdering av de mest tjenlige fordelingsnøklerne for å sikre en rimelig fordeling av inntektene til alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet.»

Vurdering:

Gildeskål kommune er positive til at Departementet nå etablerer en fast ordning for forvaltning av vederlaget for ny kapasitet og øker inntektsgrunnlaget for kystkommuner med havbruksvirksomhet. Dette er viktig for å sikre at kystsamfunn forblir attraktive bo- og arbeidsplasser, som er en forutsetning for en videreutvikling av havbruksnæringen.

Gildeskål kommune er opptatt av den store betydningen norsk havbruk har i dag både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Med Norges naturgitt forutsetninger for å drive med havbruk, levende kystsamfunn langs kysten og gode kunnskapsmiljøer så er det all grunn til å tro at potensialet for å styrke denne posisjonen ytterligere er stor. Den negative økonomiske utviklingen vi har sett i det siste innenfor oljesektoren, samt økende arbeidsledighetstall, understreker ytterligere hvor viktig det er å stimulere utviklingen av andre næringer hvor Norge har et internasjonalt konkurransefortrinn.

Tilgang på areal er en reell knapphetsfaktor, og havbruksnæringen trenger nye og egnede arealer for å kunne vokse videre.

Den endelige innretningen av havbruksfondet skal legges frem for stortinget. Næringskomiteens innstilling av 8. juni 2015 er blant annet at en større andel av inntektene fra vederlag for nye konsesjoner og vekst på eksisterende skal tilfalle kommunene og fylkeskommunene som har oppdrettsvirksomhet. Dette skal stimulere kommunene til å stille egnede arealer til rådighet for oppdrettsnæringen.

Komiteen foreslår at kommuner og fylkeskommuner skal få 80 % av inntektene fra både vederlag for nye konsesjoner og vekst på eksisterende. De resterende 20 % tilfaller staten. Stortinget har forutsatt at 10 % går til fylkeskommunene og 70 % til kommunene.

NFKK foreslår at de 70 % til kommunene fordeles slik at 60 % fordeles ut fra den enkelte kommunens andel av MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå. Dette vil være en rettferdig fordeling hvor de kommunene som har vært gode til å tilrettelegge for havbruksaktivitet tilgodesees med en relativ større andel av midlene enn de kommuner som i mindre grad har havbruksaktivitet i sitt område. Videre at 10 % fordeles mellom kommunene ut fra den enkelte kommunes andel av ny-tildelte/utvidede lokaliteter som en kompensasjon for arbeidet med å tilrettelegge for ny havbruksaktivitet i kommunen. Dette kan også være et insitament til å klarere nye og mer egnede lokaliteter på bekostning av mindre gode lokaliteter.

Inntektene kan bli høyere eller lavere avhengig av hvor mye ny kapasitet som blir tildelt og til hvilken pris. Flere fordelingsnøkler er drøftet, blant annet lik fordeling, lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse), fysisk arealbeslag eller slaktevolum. Fordeling etter lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse) innebærer at fordelingen skjer ut fra den enkelte kommunens andel av total lokalitetskapasitet, hvor de kommunene som har vært gode til å tilrettelegge for havbruksaktivitet tilgodesees med en relativ større andel av midlene enn de kommuner som i mindre grad har havbruksaktivitet i sitt område. Ordningen skal være enkel å forvalte.

Høringen drøfter umiddelbar, fast eller prosentvis utbetaling. Utbetaling med en gangs vederlag for økt kapasitet er innbetalt (umiddelbar utbetaling), anses forvaltningsmessig enklest. Dette sikrer at midlene kommer i bruk og overlater eventuell forvaltning til den enkelte kommune.

Gildeskål kommunes andel av nasjonal samlet MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå er 1,23 %, 37.380 tonn. Med årlige inntekter til fondet fra kr 500 mill. til kr 2 mrd. Årlig, viser vedlagte beregninger at Gildeskål kommune ville kunne oppnå inntekter på 6,1 til 24,5 mill. årlig.

Konklusjon:

Gildeskål kommune anbefaler en fordeling av MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå på 20 % til staten, 10 % til fylkeskommunene og 70 % til kommunene.

Av de 70 % til kommunene foreslås det at 60 % fordeles ut fra den enkelte kommunes andel av MTB (maksimal tillatt biomasse) på lokalitetsnivå, og 10 % fordeles ut fra andel ny-tildelte/utvidete lokaliteter.

Utbetaling bør skje med en gangs vederlag for økt kapasitet er innbetalt (umiddelbar utbetaling).

Gildeskål kommune har sterkt sammenfallende interesser med medlemmene i NFKK og kommunene i Helgeland Regionråd, og bør derfor gi omtrent liklydende uttalelse.